

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (suuri jaosto)

19 päivänä joulukuuta 2019*

Muutoksenhaku – Toimielimiä koskeva oikeus – Kansalaisaloite ”Yksi meistä” – Euroopan komission tiedonanto, jossa tämä esittää päätelmänsä ja perustelut kansalaisaloitteessa pyydetyistä toimista pidättymiselle

Asiassa C-418/18 P,

jossa on kyse Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklaan perustuvasta valituksesta, joka on pantu vireille 22.6.2018,

Patrick Grégor Puppinck, kotipaikka Strasbourg (Ranska),

Filippo Vari, kotipaikka Rooma (Italia),

Josephine Quintavalle, kotipaikka Lontoo (Yhdistynyt kuningaskunta),

Edith Frivaldszky, kotipaikka Tata (Unkari),

Jakub Baltroszewicz, kotipaikka Krakova (Puola),

Alicia Latorre Canizares, kotipaikka Cuenca (Espanja) ja

Manfred Liebner, kotipaikka Zeitlofs (Saksa),

edustajinaan R. Kiska, solicitor, ja P. Diamond, barrister,

valittajina,

ja jossa muina osapuolina ovat

European Citizens’ Initiative One of Us,

kantajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

Euroopan komissio, asiamiehenään H. Krämer,

vastaajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

Puolan tasavalta,

Euroopan parlamentti ja

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

Euroopan unionin neuvosto,

väliintulijoina ensimmäisessä oikeusasteessa,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (suuri jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti K. Lenaerts, varapresidentti R. Silva de Lapuerta, jaostojen puheenjohtajat A. Prechal, M. Vilaras, E. Regan, S. Rodin (esittelevä tuomari), P. G. Xuereb, L. S. Rossi ja I. Jarukaitis sekä tuomarit E. Juhász, M. Ilešič, J. Malenovský ja N. Piçarra,

julkisasiamies: M. Bobek,

kirjaaja: yksikönpäällikkö M. Aleksejev,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 25.3.2019 pidetyssä istunnossa esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 29.7.2019 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Valituksellaan Patrick Grégor Puppinc, Filippo Vari, Jakub Baltroszewicz, Manfred Liebner, Josephine Quintavalle, Edith Frivaldszky ja Alicia Latorre Canizares vaativat kumottavaksi unionin yleisen tuomioistuimen 23.4.2018 antaman tuomion One of Us ym. v. komissio (T-561/14, EU:T:2018:210; jäljempänä valituksenalainen tuomio), jolla unionin yleinen tuomioistuin on hylännyt mainittujen henkilöiden kanteen eurooppalaisesta kansalaisaloitteesta ”Yksi meistä” 28.5.2014 annetun komission tiedonannon COM(2014) 355 final (jäljempänä riidanalainen tiedonanto) kumoamiseksi.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

- 2 Kansalaisaloitteesta 16.2.2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 211/2011 (EUVL 2011, L 65, s. 1) johdanto-osan ensimmäisessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Euroopan unionista tehdyllä sopimuksella vahvistetaan unionin kansalaisuuden merkitystä ja edistetään unionin demokraattista toimintaa muun muassa määräämällä, että kaikilla kansalaisilla on oikeus osallistua demokratian toteuttamiseen unionissa eurooppalaisen kansalaisaloitteen kautta. Tämä menettely antaa kansalaisille mahdollisuuden kääntyä suoraan komission puoleen ja pyytää sitä tekemään perussopimusten soveltamista koskeva ehdotus unionin säädökseksi, mikä on samanlainen oikeus kuin Euroopan parlamentille annetaan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 225 artiklassa ja neuvostolle mainitun perussopimuksen 241 artiklassa.”

- 3 Asetuksen johdanto-osan 20 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Komission olisi tutkittava kansalaisaloite ja annettava sitä koskevat oikeudelliset ja poliittiset päätelmänsä erillisinä. Sen olisi myös kolmen kuukauden kuluessa esitettävä toimet, jotka se aikoo toteuttaa kansalaisaloitteen johdosta. Osoittaakseen, että vähintään miljoonan unionin kansalaisen tukemaa kansalaisaloitetta ja sen mahdollisia jatkotoimia tutkitaan huolellisesti, komission olisi selitettävä selvästi, helppotajuisesti ja yksityiskohtaisesti kaavailemiensa toimien perusteet tai perusteensa sille, ettei se aio toteuttaa mitään toimia. Kun komissio on vastaanottanut

kansalaisaloitteen, jota tukee vaadittu määrä allekirjoittajia ja joka täyttää tämän asetuksen muut vaatimukset, järjestäjillä olisi oltava oikeus esitellä tämä aloite unionin tasolla järjestettävässä julkisessa kuulemisessa.”

4 Asetuksen 2 artiklan 1 alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

1) ’kansalaisaloitteella’ aloitetta, joka on toimitettu komissiolle tämän asetuksen mukaisesti ja jossa komissiota kehoitetaan toimivaltuuksiensa rajoissa tekemään asianmukainen ehdotus asioista, joissa kansalaisten mielestä tarvitaan unionin säädöstä perussopimusten soveltamiseksi, ja jota on tukenut vähintään miljoona osallistumiskelpoista allekirjoittajaa, jotka ovat lähtöisin ainakin yhdestä neljäosasta jäsenvaltioita.”

5 Asetuksen N:o 211/2011 4 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Ennen kuin järjestäjät aloittavat ehdotettua kansalaisaloitetta koskevien tuenilmausten keruun allekirjoittajilta, heidän on rekisteröitävä se komissiossa ja ilmoitettava liitteessä II esitetyt tiedot, erityisesti ne, jotka koskevat ehdotetun kansalaisaloitteen aihetta ja tavoitteita.

Nämä tiedot on annettava jollakin unionin virallisista kielistä komission tätä tarkoitusta varten verkossa tarjoamaan sähköiseen rekisteriin, jäljempänä ’rekisteri’.

Järjestäjien on ilmoitettava rekisteriin säännöllisesti ajan tasalle saatetut tiedot ehdotetun kansalaisaloitteen tuki- ja rahoituslähteistä sekä esitettävä nämä tiedot tarvittaessa verkkosivustollaan.

Sen jälkeen, kun rekisteröinti on suoritettu 2 kohdan mukaisesti, järjestäjät voivat esittää ehdotetun kansalaisaloitteen muilla unionin virallisilla kielillä rekisteriin sisällytettäväksi. Järjestäjät vastaavat ehdotetun kansalaisaloitteen kääntämisestä muille unionin virallisille kielille.

Komissio perustaa yhteyspisteen, joka tarjoaa tietoa ja apua.

2. Komissio rekisteröi ehdotetun kansalaisaloitteen kahden kuukauden kuluessa liitteessä II esitettyjen tietojen vastaanottamisesta, antaa sille yksilöidyn rekisteröintinumeron ja lähettää järjestäjille vahvistuksen, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:

- a) kansalaistoimikunta on muodostettu ja yhteyshenkilöt on nimetty 3 artiklan 2 kohdan mukaisesti;
- b) ehdotettu kansalaisaloite ei selvästi ylitä komission toimivaltaa tehdä ehdotus unionin säädökseksi perussopimusten soveltamiseksi;
- c) ehdotettu kansalaisaloite ei ole selvästi oikeuden väärinkäyttöä, aiheeton tai tehty haitantekotarkoituksessa; ja
- d) ehdotettu kansalaisaloite ei ole selvästi Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 2 artiklassa esitettyjen unionin arvojen vastainen.”

6 Asetuksen 9 artiklan, jonka otsikko on ’Kansalaisaloitteen toimittaminen komissiolle’, ensimmäisessä kohdassa säädetään seuraavaa:

”Kun järjestäjät ovat saaneet 8 artiklan 2 kohdassa säädetyt todistukset ja edellyttäen, että kaikkia tässä asetuksessa säädettyjä asiaankuuluvia menettelyjä ja edellytyksiä on noudatettu, järjestäjät voivat toimittaa kansalaisaloitteen komissiolle siten, että sen mukana ovat tiedot aloitteen mahdollisesti saamasta tuesta ja rahoituksesta. Nämä tiedot julkaistaan rekisterissä.”

7 Asetuksen 10 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Vastaanotettuaan kansalaisaloitteen 9 artiklan mukaisesti komissio:

- a) julkaisee kansalaisaloitteen viipymättä rekisterissä;
- b) vastaanottaa järjestäjät asianmukaisella tasolla antaakseen näille mahdollisuuden antaa yksityiskohtainen selvitys kysymyksistä, jotka kansalaisaloitteella tuodaan esiin;
- c) antaa kolmen kuukauden kuluessa tiedonannon, jossa esitetään komission oikeudelliset ja poliittiset päätelmät kansalaisaloitteesta sekä toimet, jotka komissio aikoo toteuttaa, ja sen perustelut näiden toimien toteuttamiselle, tai jos se ei aio toteuttaa toimia, niistä pidättymiselle.

2. Tämän artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettu tiedonanto annetaan tiedoksi järjestäjille sekä Euroopan parlamentille ja neuvostolle ja se julkistetaan.”

8 Asetuksen N:o 211/2011 11 artiklassa, jonka otsikko on ”Julkinen kuuleminen”, säädetään seuraavaa:

”Edellä 10 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa säädettyjen edellytysten täytyessä ja 10 artiklan 1 kohdan c alakohdassa säädetyn määräajan kuluessa järjestäjille on annettava mahdollisuus esitellä kansalaisaloite julkisessa kuulemisessa. Komissio ja Euroopan parlamentti varmistavat, että tämä kuuleminen järjestetään Euroopan parlamentissa, tarvittaessa yhdessä unionin niiden muiden toimielinten ja elinten kanssa, jotka saattavat haluta osallistua siihen, ja että komissio on siinä edustettuna asianmukaisella tasolla.”

9 Asetuksen liitteessä II, jonka otsikko on ”Ehdotetun kansalaisaloitteen rekisteröintiä varten vaadittavat tiedot”, säädetään seuraavaa:

”Ehdotetun kansalaisaloitteen rekisteröimiseksi komission verkossa olevaan rekisteriin on ilmoitettava seuraavat tiedot:

1. Ehdotetun kansalaisaloitteen nimi (enintään 100 merkkiä)
2. Aihe (enintään 200 merkkiä)
3. Kyseessä olevan ehdotetun kansalaisaloitteen, jonka perusteella komissiota pyydetään toimimaan, tavoitteiden kuvaus (enintään 500 merkkiä)
4. Perussopimusten määräykset, joita ehdotetun toimen järjestäjät pitävät asiaan kuuluvina

--

Järjestäjät voivat liiteasiakirjalla toimittaa tarkempia tietoja ehdotetun kansalaisaloitteen aiheesta, tavoitteista ja taustasta. He voivat halutessaan esittää myös luonnoksen säädökseksi.”

Asian tausta

10 Asian tausta esitetään valituksenalaisen tuomion 1–30 kohdassa, ja se voidaan tiivistää seuraavasti.

11 Komissio rekisteröi ehdotetun eurooppalaisen kansalaisaloitteen, jonka otsikko oli ”Yksi meistä” (jäljempänä riidanalainen kansalaisaloite) 11.5.2012 asetuksen N:o 211/2011 4 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

- 12 Riidanalaisen kansalaisaloitteen aiheena oli ”jokaisen ihmisen arvokkuuden, elämisen oikeuden ja eheyden suojeleminen hedelmöityksestä alkaen [Euroopan unionin] toimivallan alueilla, joissa tällainen suojeleminen on erityisen tärkeää”.
- 13 Kansalaisaloitteen tavoitteet kuvattiin seuraavasti:
- ”Ihmiskäyttö ansaitsee arvokkuutensa ja eheyteensä kohdistuvan kunnioituksen. Euroopan unionin tuomioistuimien lausuu tämän julki Brüstlen tapauksen yhteydessä, jossa ihmiskäyttö määritetään ihmisen kehityksen alkupisteeksi. Varmistaakseen yhdenmukaisuuden niillä toimivaltansa osa-alueilla, joilla on kysymys ihmiskäytön elämästä, [unionin] tulisi kieltää sellainen toiminta, joka edellyttää ihmiskäyttöiden tuhoamista, erityisesti tutkimuksen, kehitysavun ja yleisen terveydenhuollon piirissä, ja lopettaa tällaisen toiminnan rahoitus.”
- 14 Riidanalaisen kansalaisaloitteen rekisteröintihakemuksen liitteessä pyydettiin kolmea muutosta unionin voimassa oleviin tai suunniteltuihin toimiin. Kansalaisaloitteen järjestäjät pyysivät ensinnäkin, että Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon sovellettavasta varainhoitoasetuksesta 25.6.2002 tehtyyn neuvoston asetukseen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 (EYVL 2002, L 248, s. 1) sisällytettäisiin uusi artikla, jonka mukaan talousarviosta ei saa osoittaa rahoitusta toimintaan, joka sisältää tai edellyttää ihmiskäyttöiden tuhoamista. Toiseksi he pyysivät, että tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelmasta ”Horisontti 2020” (2014–2020) annettavaa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta koskevan ehdotuksen (KOM(2011) 809 lopullinen) 16 artiklan 3 kohtaan lisättäisiin uusi alakohta, jonka mukaan kyseisestä puiteohjelmasta ei anneta mitään rahoitusta tutkimukselle, jossa tuhoetaan ihmiskäyttöä muun muassa kantasolujen hankkimista varten, eikä tutkimukselle, johon liittyy myöhemmissä vaiheissa ihmiskäytön kantasolujen käyttöä kantasolujen hankkimiseksi. Kolmanneksi he pyysivät, että kehitysyhteistyön rahoitusvälineen perustamisesta 18.12.2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1905/2006 (EUVL 2006, L 378, s. 41) 2 artiklaan lisättäisiin 5 kohta, jossa säädettäisiin pääasiallisesti, että unionin rahoitusapua ei saa käyttää suoraan tai epäsuorasti abortin rahoittamiseen.
- 15 Riidanalaisen kansalaisaloitteen järjestäjien mukaan asiaan kuuluvat perussopimusten määräykset olivat SEU 2 ja SEU 17 artikla, SEUT 4 artiklan 3 ja 4 kohta sekä SEUT 168, SEUT 180, SEUT 182, SEUT 209, SEUT 210 ja SEUT 322 artikla.
- 16 Riidanalaisen kansalaisaloitteen järjestäjät toimittivat aloitteen asetuksen N:o 211/2011 9 artiklan mukaisesti komissiolle 28.2.2014.
- 17 Komission edustajat ottivat riidanalaisen kansalaisaloitteen järjestäjät vastaan asetuksen N:o 211/2011 10 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti 9.4.2014. Seuraavana päivänä heille annettiin tämän asetuksen 11 artiklan mukaisesti mahdollisuus esitellä kansalaisaloite Euroopan parlamentissa järjestetyssä julkisessa kuulemisessa.
- 18 Komissio antoi saman asetuksen 10 artiklan 1 kohdan c alakohdan nojalla 28.5.2014 riidanalaisen neljään osaan jaetun tiedonannon, jossa se totesi, ettei se toteuttaisi mitään toimia riidanalaisen kansalaisaloitteen johdosta.
- 19 Tiedonannon 1 kohdassa, jonka otsikko on ”Johdanto”, komissio on esittänyt muiden muassa riidanalaisen kansalaisaloitteen aiheen ja tavoitteet sekä kolme ehdotettua lainsäädäntömuutosta.
- 20 Tiedonannon 2 kohdassa, jonka otsikko on ”Tilannekatsaus”, komissio on ensinnäkin selostanut ihmiskäytön suojaamista koskevan unionin lainsäädännön nykytilaa ja esittänyt tarkemmin unionin toimivaltaa tältä osin huomauttamalla muun muassa, että unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä ei ole käsitelty sitä, voidaanko ihmiskäyttöön turvautuvaa tieteellistä tutkimusta harjoittaa ja voiko unioni rahoittaa sitä.

- 21 Tämän jälkeen komissio on selostanut ihmisalkion kantasolujen tutkimuksen (jäljempänä ihmisalkion kantasolututkimus) tilaa, jäsenvaltioiden ja unionin toimivaltaa ja toimintaa tällä alalla sekä unionin käyttöön ottamia mekanismeja ihmisarvon kunnioittamisen takaamiseksi kyseisen tutkimuksen rahoittamisen yhteydessä. Unionin toimivallasta komissio on todennut, että ihmisalkion kantasolututkimus toimii tiukoissa eettisissä puitteissa, joihin sisältyy ”kolmoisluokitusta” koskeva järjestelmä, jonka mukaan ensinnäkin unionin hankkeissa on noudatettava sen maan lakeja, jossa tutkimus suoritetaan, toiseksi kaikki hankkeet on validoitava tieteellisesti vertaisarvioinnissa, ja niiden on läpäistävä perusteellinen eettinen arviointi, ja kolmanneksi unionin varoja ei saa käyttää uusien kantasolulinjojen eristämiseen tai tutkimukseen, jossa alkioita tuhotaan.
- 22 Lopuksi komissio on esittänyt jäsenvaltioiden ja unionin toimivaltaa ja toimintaa kehitysyhteistyön yhteydessä siltä osin kuin kyse on äitiys- ja lapsiterveydestä.
- 23 Riidanalaisen tiedonannon 3 kohdassa, jonka otsikko on ”[Kansalaisaloitteessa] esitettyjen pyyntöjen arviointi”, komissio on esittänyt perustelut sille, miksi se ei aikonut toteuttaa mitään kyseisen kansalaisaloitteen järjestäjien pyytämiä toimia.
- 24 Se on todennut ensinnäkin, että varainhoitoasetus jo takaa, että kaikissa unionin menoissa, muun muassa tutkimuksen, kehitysyhteistyön ja yleisen terveydenhuollon alalla, kunnioitetaan ihmisarvoa, oikeutta elämään ja oikeutta henkilökohtaiseen koskemattomuuteen.
- 25 Seuraavaksi se on täsmentänyt, että ”Horisontti 2020” -ohjelman säännöksissä, jotka koskevat ihmisalkion kantasolututkimusta, otetaan jo huomioon monia riidanalaisen kansalaisaloitteen järjestäjien merkittäviä pyyntöjä, kuten se, ettei unioni saa rahoittaa ihmisalkioiden tuhoamista ja että käytössä on oltava asianmukaiset valvontakeinot.
- 26 Lopuksi se on todennut, että riidanalaisen kansalaisaloitteen järjestäjien suositteleman kaltainen kielto rahoittaa kehitysmaissa tehtäviä abortteja rajoittaisi unionin valmiuksia pyrkiä kehitysyhteistyössä asetettuihin päämääriin.
- 27 Riidanalaisen tiedonannon 4 kohta, jonka otsikko on ”Päätelmät”, sisältää tiivistelmän tiedonannon edellisissä kohdissa esitetyistä seikoista.

Menettely unionin yleisessä tuomioistuimessa ja valituksenalainen tuomio

- 28 European Citizens’ Initiative One of Us -niminen ryhmittymä sekä ne seitsemän luonnollista henkilöä, jotka ovat riidanalaisen kansalaisaloitteen järjestäjiä ja jotka muodostavat tämän aloitteen kansalaistoimikunnan, nostivat unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 25.7.2014 jättämällänsä kannekirjelmällä kanteen riidanalaisen tiedonannon kumoamiseksi ja toissijaisesti asetuksen N:o 211/2011 10 artiklan 1 kohdan c alakohdan kumoamiseksi.
- 29 Unionin yleinen tuomioistuin jätti 26.11.2015 antamallaan määräyksellä One of Us ym. v. komissio (T-561/14, ei julkaistu, EU:T:2015:917) kyseisen kanteen tutkimatta siltä osin kuin se koski mainitun asetuksen 10 artiklan 1 kohdan c alakohtaa. Koska parlamenttia ja neuvostoa ei voitu enää pitää oikeudenkäynnin vastaajina, ne hyväksyttiin niiden hakemuksen mukaisesti asiassa väliintulijoiksi unionin yleisen tuomioistuimen ensimmäisen jaoston puheenjohtajan 30.11.2015 tekemällä päätöksellä.
- 30 Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi kanteen valituksenalaisella tuomiolla.
- 31 Katsottuaan tämän tuomion 53–65 kohdassa, että kanne oli jätettävä tutkimatta siltä osin kuin se oli European Citizens’ Initiative One of Us -ryhmittymän nostama, unionin yleinen tuomioistuin tarkasteli tuomionsa 68–101 kohdassa SEUT 263 artiklassa tarkoitettua riidanalaisen tiedonannon kannekelpoisuutta. Se katsoi tuomion 77 kohdassa, että tällä tiedonannolla on sellaisia sitovia

oikeusvaikutuksia, jotka voivat vaikuttaa kantajien etuihin muuttaen selvästi näiden oikeusasemaa. Unionin yleinen tuomioistuin totesi tältä osin, että asetuksen N:o 211/2011 10 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaan komission oli annettava riidanalaisen tiedonannon kaltainen tiedonanto, jossa se esittää oikeudelliset ja poliittiset päätelmänsä tehdystä kansalaisaloitteesta. Niinpä se katsoi, että kyseiseen tiedonantoon kohdistettu kanne voitiin ottaa tutkittavaksi.

- 32 Siltä osin kuin kyse oli kanteen asiasisällön tutkimisesta, unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi valituksenalaisen tuomion 105–118 kohdassa ensimmäisen kanneperusteen – jonka mukaan asetuksen N:o 211/2011 10 artiklan 1 kohdan c alakohtaa oli rikottu, koska riidanalaisen kansalaisaloitteen johdosta ei ollut tehty ehdotusta säädökseksi – sillä perusteella, että komissiolla on sekä mainitun säännöksen että SEU 11 ja SEUT 24 artiklan nojalla toimivalta toteuttaa toimia eurooppalaisen kansalaisaloitteen johdosta. Unionin yleinen tuomioistuin muistutti tältä osin, että perussopimuksissa annetaan komissiolle lähes yksinoikeus tehdä lainsäädäntöaloitteita.
- 33 Samoilla perusteilla se hylkäsi valituksenalaisen tuomion 122–125 kohdassa toisen kanneperusteen, joka koski SEU 11 artiklan 4 kohdan rikkomista.
- 34 Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi kyseisen tuomion 128–132 kohdassa kolmannen kanneperusteen, jonka mukaan komissio oli rikkonut asetuksen N:o 211/2011 10 artiklan 1 kohdan c alakohtaa, luettuna asetuksen johdanto-osan 20 perustelukappaleen valossa, koska se ei ollut esittänyt riidanalaisesta kansalaisaloitteesta oikeudellisia ja poliittisia päätelmiään erillisinä. Unionin yleinen tuomioistuin muistutti tältä osin, että vaikka kyseisessä perustelukappaleessa todetaan, että komissio esittää oikeudelliset ja poliittiset päätelmänsä erillisinä, sitä ei voida ymmärtää niin, että siinä olisi säädetty komissiolle tällainen velvollisuus, koska unionin säädöksen johdanto-osalla ei ole sitovaa oikeudellista arvoa. Niinpä se katsoi, että koska kyseisen 10 artiklan sanamuodosta ei ilmene, että komissiolla olisi velvollisuus käyttää kyseisen kaltaista esitystapaa, sitä ei voida arvostella siitä, ettei se esittänyt päätelmiään erillisinä. Lisäksi unionin yleinen tuomioistuin täsmensi, että vaikka komissiolla olisikin kyseinen velvollisuus, sen rikkominen ei olisi voinut johtaa riidanalaisen tiedonannon kumoamiseen.
- 35 Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi valituksenalaisen tuomion 141–158 kohdassa myös neljännen kanneperusteen, joka koski perusteluvollisuuden laiminlyöntiä, sillä perusteella, että riidanalaiseen tiedonantoon sisältyvät seikat riittivät siihen, että kantajat ymmärsivät syyt, joiden vuoksi komissio kieltäytyi toteuttamasta toimia riidanalaisen kansalaisaloitteen johdosta. Lisäksi unionin yleinen tuomioistuin katsoi, että argumentti, jonka mukaan komissio oli rikkonut perusteluvollisuutta jättäessään riidanalaisessa tiedonannossa määrittelemättä ja selventämättä ihmisalkion oikeudellista asemaa, oli tehoton ja se oli hylättävä, koska perustelujen riittävyttä oli arvioitava ainoastaan suhteessa riidanalaisen kansalaisaloitteen tavoitteeseen.
- 36 Lopuksi unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi valituksenalaisen tuomion 168–183 kohdassa viidennen kanneperusteen, joka koski komission riidanalaisessa tiedonannossa tekemiä arviointivirheitä.
- 37 Se katsoi tältä osin, että kun otettiin huomioon laaja harkintavalta, joka komissiolla on lainsäädäntöaloitevaltansa käytössä, sen päätöstä olla tekemättä lainsäätäjälle ehdotusta säädökseksi oli valvottava suppeasti.
- 38 Unionin yleinen tuomioistuin katsoi ensinnäkin valituksenalaisen tuomion 172–175 kohdassa, ettei komissio ollut tehnyt ilmeistä arviointivirhettä katsoessaan, että unionin tuomioistuimen 18.10.2011 antama tuomio Brüstle (C-34/10, EU:C:2011:669) ei ollut merkityksellinen riidanalaisen tiedonannon laillisuuden arvioimiseksi, koska kyseinen tuomio koskee ainoastaan kysymystä bioteknologian keksintöjen patentoitavuudesta eikä siinä käsitellä kysymystä sellaisen tutkimustoiminnan rahoittamisesta, johon liittyy tai joka edellyttää ihmisalkioiden tuhoamista.

- 39 Unionin yleinen tuomioistuin totesi toiseksi valituksenalaisen tuomion 176 kohdassa, että kantajat eivät olleet osoittaneet ilmeistä arviointivirhettä siltä osin kuin kyse oli komission eettisestä lähestymistavasta ihmisalkion kantasolututkimukseen. Se hylkäsi myös kantajien väitteen, jonka mukaan tämä tutkimus ei ole välttämätöntä, sillä perusteella, ettei väitettä ollut esitetty riittävän seikkaperäisesti.
- 40 Kolmanneksi unionin yleinen tuomioistuin katsoi valituksenalaisen tuomion 180 kohdassa, ettei komissio ollut tehnyt ilmeistä arviointivirhettä myöskään tukeutuessaan Maailman terveysjärjestön julkaisuun, jonka mukaan vaarallisissa oloissa tehtyjen aborttien ja äitiyskuolleisuuden välillä on yhteys, ja päätellessään tästä, että aborttien rahoituskielto rajoittaisi unionin valmiuksia pyrkiä äitiyskuolleisuuden vähentämisen päämäärään.
- 41 Lopuksi ja neljänneksi unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 182 kohdassa, ettei komissio ollut tehnyt mitään ilmeistä arviointivirhettä päättäessään olla esittämättä unionin lainsäätäjälle ehdotusta varainhoitoasetuksen muuttamiseksi siten, että siinä kiellettäisiin sellaisen toiminnan rahoitus, joka on ihmisarvon ja ihmisoikeuksien vastaista.

Asianosaisten vaatimukset unionin tuomioistuimessa

- 42 Valittajat vaativat, että unionin tuomioistuin
- kumoaa valituksenalaisen tuomion
 - kumoaa riidanalaisen tiedonannon ja
 - velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.
- 43 Komissio vaatii, että unionin tuomioistuin
- hylkää valituksen ja
 - velvoittaa valittajat korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Valituksen tarkastelu

- 44 Valittajat esittävät valituksensa tueksi viisi valitusperustetta.

Ensimmäinen valitusperuste

Asianosaisten lausumat

- 45 Ensimmäisessä valitusperusteessaan valittajat väittävät, että unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen hylätessään valituksenalaisen tuomion 118 ja 125 kohdassa valittajien argumentin, joka koski SEU 11 artiklan 4 kohdan ja asetuksen N:o 211/2011 tulkintaa. He väittävät, että katsoessaan valituksenalaisen tuomion 111 ja 113 kohdassa, että eurooppalaisen kansalaisaloitemekanismin käyttöönotto ei vaikuta siihen, että komissiolla on lähes yksinoikeus tehdä lainsäädäntöaloitteita, unionin yleinen tuomioistuin on jättänyt kyseisen mekanismin erityisen luonteen huomiotta.
- 46 Valittajat katsovat, että vaikka SEU 17 artiklan 2 kohdassa määrätään, että lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävä unionin säädös voidaan antaa ainoastaan komission ehdotuksesta, tätä määräystä ei voida tulkita siten, että siinä annettaisiin komissiolle rajoittamaton harkintavalta sellaisten

lainsäädäntöehdotusten osalta, jotka koskevat kysymyksiä, jotka ovat olleet asetuksen N:o 211/2011 2 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettuna, vaaditun tuen saaneen kansalaisaloitteen aiheena. Valittajat päättävät 14.4.2015 annetusta tuomiosta neuvosto v. komissio (C-409/13, EU:C:2015:217), että lainsäädäntöaloitteita koskevaa komission harkintavaltaa on rajoitettava silloin, kun komissio päättää olla tekemättä eurooppalaisen kansalaisaloitteen johdosta ehdotusta lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi, koska tällöin sitä, että se käyttää harkintavaltaansa estääkseen eurooppalaisen kansalaisaloitteen tavoitteet, on pidettävä lainvastaisena.

- 47 Valittajat väittävät yhtäältä, että komission päätös olla tekemättä eurooppalaisen kansalaisaloitteen johdosta lainsäädäntöehdotusta on perusteltava, ja perustelujen tueksi on esitettävä seikkoja, jotka ovat vakuuttavia ja jotka eivät ole kyseessä olevan eurooppalaisen kansalaisaloitteen tavoitteen vastaisia. Toisaalta he katsovat, että komission on harkintavallan käytössään noudatettava tuomioistuinten valvonnassa yleisiä politiikkoja ja julkisen politiikan tavoitteita. Valittajien mukaan unionin yleinen tuomioistuin ei ole käsitellyt eikä yksilöinyt riidanalaisen kansalaisaloitteen sisältämän julkisen politiikan tavoitteita eikä myöskään asetuksesta N:o 211/2011 johtuvaa EU-sopimuksen III osaston ja SEUT 24 artiklan välistä keskinäistä riippuvuutta.
- 48 Valittajat katsovat, että unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen todetessaan valituksenalaisen tuomion 124 kohdassa, että kansalaisaloitemekanismin tavoitteena oli ainoastaan ”kehottaa” komissiota tekemään ehdotus. Koska SEU 11 artiklan 4 kohdassa ei määrätä, että ainoastaan ne henkilöt, jotka ovat keränneet vähintään miljoona allekirjoitusta, voivat ”kehottaa” komissiota toteuttamaan asianmukaisia toimenpiteitä, valittajat katsovat, että jokainen henkilö tai jokainen ryhmä voi ”kehottaa” komissiota toteuttamaan tällaisia toimenpiteitä. Valittajien mielestä on niin, että kun eurooppalaisen kansalaisaloitteen ominaispiirteet sekä siitä aiheutuvat järjestämiskustannukset ja -vaikeudet otetaan huomioon, tällaista aloitetta ei voida rinnastaa pelkkään komissiolle annettavaan ”kehotukseen” toteuttaa asianmukaisia toimenpiteitä.
- 49 Valittajat vetoavat siihen, että tulkinta, jonka unionin yleinen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 111, 113 ja 124 kohdassa omaksunut kansalaisaloitemekanismista, vie tältä mekaniisilta kaiken tehokkaan vaikutuksen eikä sillä voida korjata unionin demokratiavajetta.
- 50 He katsovat, että kun otetaan huomioon neuvoston ja parlamentin vaikutusvalta komissioon, unionin yleisen tuomioistuimen olisi pitänyt tunnustaa vähintään miljoonasta eurooppalaista kansalaisaloitetta tukeneesta kansalaisesta koostuvalle ryhmälle sama voima, joka on kyseisillä toimielimillä. Heidän mielestään komission toimivallan toteuttaa tai olla toteuttamatta toimia eurooppalaisen kansalaisaloitteen johdosta on perustuttava arviointiperusteisiin, joiden noudattamista tuomioistuin voi valvoa. Valittajien mukaan unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisessa tuomiossa tekemä arviointi on epä johdonmukainen siltä osin kuin riidanalaista tiedonantoa koskevan laillisuusvalvonnan, jonka unionin yleinen tuomioistuin on kyseisessä tuomiossa suorittanut, olemassaolokin jo tukee heidän argumentaatiotaan, jonka mukaan komissio ei voi vapaasti päättää toteuttaa tai olla toteuttamatta toimia eurooppalaisen kansalaisaloitteen johdosta.
- 51 Lopuksi valittajat väittävät, että unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen katsoessaan, että asetusta N:o 211/2011 on tulkittava siten, että komissio voi sen perusteella viedä kansalaisilta oikeuden siihen, että parlamentti tutkii heidän eurooppalaisen kansalaisaloitteen yhteydessä tekemänsä ehdotukset lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädöksiksi.
- 52 Komissio muistuttaa väittäneensä unionin yleisessä tuomioistuimessa, ettei riidanalainen tiedonanto ole SEUT 263 artiklassa tarkoitettu kannekelpoinen toimi. Se katsoo asiakysymyksestä, että ensimmäinen valitusperuste on hylättävä.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

- 53 Lissabonin sopimuksella käyttöön otetussa SEU 11 artiklan 4 kohdassa unionin kansalaisille tunnustetaan oikeus tehdä tietyin edellytyksin aloite, jossa komissiota kehoitetaan toimivaltuuksiensa rajoissa tekemään asianmukainen ehdotus asioista, joissa näiden kansalaisten mielestä tarvitaan unionin säädöstä perussopimusten soveltamiseksi (tuomio 12.9.2017, Anagnostakis v. komissio, C-589/15 P, EU:C:2017:663, 23 kohta).
- 54 Oikeus tehdä eurooppalainen kansalaisaloite on muun muassa parlamentille esitettävää vetoomusta koskevan oikeuden tavoin väline, joka liittyy SEU 10 artiklan 3 kohdassa määrättyyn kansalaisten oikeuteen osallistua demokratian toteuttamiseen unionissa, koska kansalaiset voivat sen nojalla kääntyä suoraan komission puoleen ja pyytää sitä tekemään perussopimusten soveltamista koskevan ehdotuksen unionin säädökseksi (tuomio 12.9.2017, Anagnostakis v. komissio, C-589/15 P, EU:C:2017:663, 24 kohta).
- 55 SEUT 24 artiklan ensimmäisen kohdan mukaisesti eurooppalaisen kansalaisaloitteen tekemistä varten vaadittavat menettelyt ja edellytykset on täsmennetty asetuksessa N:o 211/2011.
- 56 Ensimmäisessä valitusperusteessaan valittajat väittävät, että unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen katsoessaan, ettei komissiolle ollut SEU 11 artiklan 4 kohdan ja asetuksen N:o 211/2011 nojalla velvollisuutta tehdä riidanalaisen kansalaisaloitteen johdosta ehdotusta lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi.
- 57 Tältä osin on ensinnäkin huomattava, että SEU 11 artiklan 4 kohdan sanamuodostakin jo ilmenee, että eurooppalaisessa kansalaisaloitteessa komissiota ”kehoitetaan” tekemään asianmukainen ehdotus perussopimusten soveltamiseksi eikä – kuten valittajat väittävät – velvoiteta kyseistä toimielintä toteuttamaan kyseessä olevassa eurooppalaisessa kansalaisaloitteessa kaavailtuja toimeja tai toimia. Tätä sanamuodon mukaista tulkintaa tukee asetuksen N:o 211/2011 2 artiklan 1 alakohdan sanamuoto, jossa ”kansalaisaloite” määritellään siten, että sillä tarkoitetaan aloitetta, joka on toimitettu komissiolle tämän asetuksen mukaisesti ja jossa mainittua toimielintä ”kehoitetaan” tekemään SEU 11 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua kaltaista ehdotus. Lisäksi asetuksen 10 artiklan 1 kohdan c alakohdan ja johdanto-osan 20 perustelukappaleen sanamuodosta ilmenee, että vastaanotettuaan eurooppalaisen kansalaisaloitteen komissio esittää toimet, jotka se aikoo toteuttaa, ja sen perustelut näiden toimien toteuttamiselle, tai jos se ei aio toteuttaa toimia, niistä pidättymiselle, mikä vahvistaa, että se, että komissio tekee eurooppalaisen kansalaisaloitteen johdosta ehdotuksen unionin säädökseksi, on luonteeltaan harkinnanvaraista.
- 58 Siltä osin kuin on toiseksi kyse asiayhteydestä, johon eurooppalainen kansalaisaloitemekanismi kuuluu, 14.4.2015 annettua tuomiosta neuvosto v. komissio (C-409/13, EU:C:2015:217) – joka koski sitä, että komissio peruutti ehdotuksensa unionin säädökseksi lainsäädäntöprosessin aikana – ei voida päätellä, kuten komissio on todennut, että mainitun toimielimen on pakko tehdä eurooppalaisen kansalaisaloitteen johdosta ehdotus unionin säädökseksi.
- 59 Päinvastoin on niin, että – kuten unionin tuomioistuin on mainitussa tuomiossa muistuttanut – sekä SEU 17 artiklan 2 kohdassa että SEUT 289 artiklassa komissiolle annetaan lainsäädäntöaloitevalta, joka tarkoittaa sitä, että tämän toimielimen tehtäviin kuuluu päättää, tekeekö se ehdotuksen lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi vai ei, paitsi tilanteessa, jossa sillä olisi unionin oikeuteen perustuva velvollisuus tehdä tällainen ehdotus. Kun komissio, joka SEU 17 artiklan 1 kohdan mukaisesti ajaa unionin yleistä etua ja tekee tätä varten tarvittavat aloitteet, tämän vallan nojalla tekee ehdotuksen lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi, sen tehtäviin kuuluu myös päättää kyseisen ehdotuksen kohteesta, päämäärästä ja sisällöstä (tuomio 14.4.2015, neuvosto v. komissio, C-409/13, EU:C:2015:217, 70 kohta).

- 60 Komission lainsäädäntöaloitevalta on yksi ilmaus toimielinten välisen tasapainon periaatteesta, joka on yksi unionin toimielinrakenteen ominaispiirteistä ja joka edellyttää sitä, että kukin toimielin käyttää toimivaltaansa muiden toimielinten toimivaltaa kunnioittaen (ks. vastaavasti tuomio 14.4.2015, neuvosto v. komissio, C-409/13, EU:C:2015:217, 64 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 61 Tässä yhteydessä on huomattava, että – kuten asetuksen N:o 211/2011 johdanto-osan ensimmäisestä perustelukappaleesta ilmenee – eurooppalaisen kansalaisaloitteen tarkoituksena on antaa unionin kansalaisille oikeus, joka on verrattavissa parlamentilla SEUT 225 artiklan ja neuvostolla SEUT 241 artiklan nojalla olevaan oikeuteen pyytää komissiota tekemään aiheellisia ehdotuksia perussopimusten panemiseksi täytäntöön. Näistä kahdesta artiklasta ilmenee, että parlamentille ja neuvostolle täten tunnustetulla oikeudella ei loukata lainsäädäntöaloitevaltaa, joka on komissiolla, joka voi vapaasti olla tekemättä ehdotusta, kunhan se ilmoittaa tästä perustelut asianomaiselle toimielimelle. Niinpä kyseiseen valtaan ei voi vaikuttaa myöskään sellainen eurooppalainen kansalaisaloite, joka tehdään SEU 11 artiklan 4 kohdan ja asetuksen N:o 211/2011 nojalla.
- 62 Lisäksi valittajien näkemys, jonka mukaan komissiolla on kaikissa tapauksissa velvollisuus toteuttaa toimia niiden ehdotusten johdosta, jotka sisältyvät sellaiseen eurooppalaiseen kansalaisaloitteeseen, joka on rekisteröity ja joka on saanut tarvittavan määrän tukijoita, olisi ristiriidassa sen harkintavallan kanssa, joka komissiolla on SEU 17 artiklan 1 kohdan nojalla tehtävässään ajaa unionin yleistä etua ja tehdä tätä varten tarvittavat aloitteet, ja sen yleisen velvollisuuden kanssa, joka mainitulla toimielimellä on artiklan 3 kohdan nojalla toimia aloitevaltaansa käyttäessään täysin riippumattomasti.
- 63 Niinpä unionin yleinen tuomioistuin on perustellusti katsonut valituksenalaisen tuomion 111 kohdassa, että SEU 11 artiklan 4 kohdassa tarkoitettu oikeus eurooppalaisen kansalaisaloitteen tekemiseen ei vaikuta perussopimuksissa komissiolle annettuun lähes täyteen yksinoikeuteen tehdä lainsäädäntöaloitteita.
- 64 Kolmanneksi valittajien argumentista, jonka mukaan unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisessa tuomiossa antama tulkinta kansalaisaloitemekanismista vie tältä mekanismilta kaiken tehokkaan vaikutuksen, on muistutettava, että SEU 10 artiklan 1 kohdan mukaan unionin toiminta perustuu edustukselliseen demokratiaan, joka konkretisoi demokratian arvona. Tämä on SEU 2 artiklan nojalla yksi niistä arvoista, jotka ovat unionin perustana.
- 65 Tätä edustuksellisen demokratian järjestelmää on Lissabonin sopimuksessa täydennetty kansalaisaloitemekanismiin kaltaisilla osallistuvan demokratian välineillä, joiden tavoitteena on edistää kansalaisten osallistumista demokraattiseen prosessiin sekä edistää unionin kansalaisten ja unionin toimielinten välistä vuoropuhelua. Kuten julkisasiamies on pääasiallisesti todennut ratkaisuehdotuksensa 71 kohdassa, tämä tavoite liittyy jo olemassa olevaan toimielinten väliseen tasapainoon, ja siihen pyritään sen toimivallan rajoissa, joka kullekin unionin toimielimelle annetaan perussopimuksissa, eikä perussopimusten laatijoiden tarkoituksena ole ollut, että kyseisen mekanismin perustamisella komissiolta viettäisiin sille SEU 17 artiklassa tunnustettu lainsäädäntöaloitevalta.
- 66 Se, ettei komissio ole velvollinen toteuttamaan toimia eurooppalaisen kansalaisaloitteen johdosta, ei kuitenkaan merkitse sitä, että tällainen aloite olisi vailla tehokasta vaikutusta.
- 67 On nimittäin niin, että eurooppalainen kansalaisaloite, joka on rekisteröity asetuksen N:o 211/2011 4 artiklan 2 kohdan mukaisesti ja joka täyttää kaikki tässä asetuksessa säädetty menettelyt ja edellytykset, synnyttää komissiolle joukon erityisiä tämän asetuksen 10 ja 11 artiklassa lueteltuja velvollisuuksia.
- 68 Ensinnäkin komissio on heti eurooppalaisen kansalaisaloitteen vastaanotettuaan velvollinen asetuksen 10 artiklan 1 kohdan a alakohdan nojalla julkaisemaan sen viipymättä tätä tarkoitusta varten perustetussa rekisterissä, jotta aloitteeseen sisältyvät asiat, joissa kansalaisten mielestä tarvitaan unionin säädöstä, voidaan saattaa yleisön tietoon. Sitten komissio on säännöksen b alakohdan nojalla

velvollinen vastaanottamaan vähintään miljoonan allekirjoittajan tuen saaneen eurooppalaisen kansalaisaloitteen järjestäjät asianmukaisella tasolla antaakseen näille mahdollisuuden antaa yksityiskohtainen selvitys kysymyksistä, jotka kansalaisaloitteella tuodaan esiin. Lopuksi kyseisen säännöksen c alakohdassa säädetään, että komissio antaa tiedonannon, jossa esitetään komission oikeudelliset ja poliittiset päätelmät kansalaisaloitteesta sekä toimet, jotka komissio aikoo toteuttaa, ja sen perustelut näiden toimien toteuttamiselle, tai jos se ei aio toteuttaa toimia, niistä pidättymiselle.

- 69 Asetuksen N:o 211/2011 11 artiklasta ilmenee myös, että asetuksen 10 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa säädetty edellytykset täyttävän eurooppalaisen kansalaisaloitteen järjestäjillä on mahdollisuus esitellä aloite julkisessa kuulemisessa, joka järjestetään parlamentissa, tarvittaessa yhdessä unionin niiden muiden toimielinten ja elinten kanssa, jotka saattavat haluta osallistua siihen, ja komissio on siinä läsnä, mikä takaa järjestäjille etuoikeutetun mahdollisuuden saada yhteys unionin toimielimiin.
- 70 Unionin yleinen tuomioistuin on siis perustellusti katsonut valituksenalaisen tuomion 124 kohdassa, että valittajien väitteen, jonka mukaan komissiolla on velvollisuus toteuttaa toimia riidanalaisen kansalaisaloitteen johdosta, hylkääminen ei tee kansalaisaloitemekanismia tehottomaksi. Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 78 kohdassa, tämän mekanismin erityinen lisäarvo ei koostu lopputuloksen varmuudesta vaan niistä keinoista ja mahdollisuuksista, joita sillä luodaan unionin kansalaisille panna vireille poliittinen keskustelu unionin toimielimissä ilman, että on tarpeen odottaa lainsäädäntömenettelyn käynnistymistä.
- 71 Edellä esitetyn perusteella unionin yleinen tuomioistuin on perustellusti katsonut valituksenalaisen tuomion 105–118 kohdassa, että valittajien omaksuma tulkinta asetuksen N:o 211/2011 10 artiklan 1 kohdan c alakohdasta on oikeudellisesti virheellinen. Se on myös perustellusti hylännyt valituksenalaisen tuomion 122–125 kohdassa valittajien argumentaation, jonka mukaan SEU 11 artiklan 4 kohta synnyttää komissiolle velvollisuuden aloittaa lainsäädäntömenettely sellaisen kansalaisaloitteen johdosta, joka on rekisteröity ja jolla on vaadittu tuki.
- 72 Tästä seuraa, että ensimmäinen valitusperuste on hylättävä perusteettomana.

Toinen valitusperuste

Asianosaisten lausumat

- 73 Valittajat väittävät toisessa valitusperusteessaan, että unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen todetessaan valituksenalaisen tuomion 128 ja 132 kohdassa, ettei komissiolla ole asetuksen N:o 211/2011 10 artiklan 1 kohdan c alakohdan nojalla velvollisuutta antaa erillisinä oikeudellisia ja poliittisia päätelmiään sille tehdyistä eurooppalaisista kansalaisaloitteista. Heidän mielestään tätä säännöstä on luettava asetuksen johdanto-osan 20 perustelukappaleen valossa, sillä siitä ilmenee, että komission on annettava ”oikeudelliset” ja ”poliittiset” päätelmänsä erillisinä.
- 74 Komission mielestä toinen valitusperuste on hylättävä, joten se on samaa mieltä unionin yleisen tuomioistuimen arvioinnista, jonka mukaan unionin säädöksen johdanto-osalla ei ole sitovaa oikeudellista arvoa eikä siihen voida vedota jostakin säännöksestä poikkeamiseksi eikä myöskään tämän säännöksen tulkittamiseksi tavalla, joka olisi selvästi säännöksen sanamuodon vastainen.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

- 75 Unionin säädöksen johdanto-osassa voidaan täsmentää säädöksen säännösten sisältöä (ks. vastaavasti tuomio 10.1.2006, IATA ja ELFAA, C-344/04, EU:C:2006:10, 76 kohta). Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 93 kohdassa, unionin säädöksen perustelukappaleet ovat tärkeitä tulkinnan osatekijöitä, jotka voivat selventää säädöksen laatijan tahtoa.
- 76 Unionin säädöksen johdanto-osalla ei sitä vastoin ole sitovaa oikeudellista arvoa eikä johdanto-osaan voida vedota kyseisen säädöksen varsinaisista säännöksistä poikkeamiseksi eikä näiden säännösten tulkittamiseksi tavalla, joka on selvästi niiden sanamuodon vastainen (ks. vastaavasti tuomio 24.11.2005, Deutsches Milch-Kontor, C-136/04, EU:C:2005:716, 32 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 77 Nyt käsiteltävässä asiassa unionin yleinen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 128 kohdassa vakiintuneesta oikeuskäytännöstä, joka koskee johdanto-osan oikeudellista arvoa, muistutettuaan katsonut tuomionsa 129 ja 130 kohdassa, ettei komissiolla ole velvollisuutta esittää oikeudellisia ja poliittisia päätelmiään erillisinä, koska tätä asetuksen N:o 211/2011 johdanto-osan 20 perustelukappaleeseen sisältyvää velvollisuutta ei toisteta asetuksen 10 artiklan 1 kohdan c alakohdassa. Unionin yleinen tuomioistuin on lisäksi todennut valituksenalaisen tuomion 131 kohdassa ylimääräisenä perusteluna, että vaikka komissiolla olisikin kyseisen säännöksen nojalla velvollisuus esittää oikeudelliset ja poliittiset päätelmänsä erillisinä, tässä velvollisuudessa olisi kyse vain muotovaatimuksesta, joten sen laiminlyönti ei johtaisi riidanalaisen tiedonannon kumoamiseen.
- 78 On todettava, että asetuksen N:o 211/2011 10 artiklan 1 kohdan c alakohdan sanamuoto ja asetuksen johdanto-osan 20 perustelukappaleen sanamuoto eroavat toisistaan ainoastaan siltä osin, että vain tässä perustelukappaleessa viitataan mainintaan siitä, että komissio esittää oikeudelliset ja poliittiset päätelmänsä ”erillisinä”. Tällaisella maininnalla siten täsmennetään velvollisuutta, joka komissiolla on kyseisen säännöksen nojalla.
- 79 Tässä yhteydessä ilmaus ”erillisinä”, jota asetuksen johdanto-osan 20 perustelukappaleessa käytetään, on ymmärrettävä siten, että komission niin oikeudelliset kuin poliittisetkin päätelmät on esitettävä kyseessä olevaa eurooppalaista kansalaisaloitetta koskevassa tiedonannossa siten, että tämän tiedonannon sisältämien perustelujen oikeudellinen ja poliittinen luonne voidaan ymmärtää.
- 80 Kyseistä ilmausta ei sitä vastoin voida ymmärtää siten, että siinä asetettaisiin velvollisuus esittää yhtäältä oikeudelliset päätelmät ja toisaalta poliittiset päätelmät muodollisesti erillisinä ja että tällaisen velvollisuuden laiminlyönti voisi aiheuttaa seuraamuksena kyseessä olevan tiedonannon kumoamisen.
- 81 Kuten myös julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 104 kohdassa todennut, valituksenalaisen tuomion 13–30 kohdasta ilmenee nyt käsiteltävässä asiassa, että riidanalainen tiedonanto täyttää tämän tuomion 79 kohdassa tarkoitetun vaatimuksen.
- 82 Tästä seuraa, että argumentaatio, jonka valittajat ovat esittäneet toisen valitusperusteen yhteydessä, ei missään tapauksessa voi menestyä.
- 83 Niinpä toinen valitusperuste on hylättävä tehottomana.

Kolmas valitusperuste

Asianosaisten lausumat

- 84 Kolmannessa valitusperusteessaan valittajat väittävät, että unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen katsoessaan valituksenalaisen tuomion 170 kohdassa, että unionin yleisen tuomioistuimen oli kohdistettava riidanalaiseen tiedonantoon sellaista suppeaa valvontaa, joka rajoittuu ilmeisiin arviointivirheisiin. He katsovat yhtäältä, että unionin yleinen tuomioistuin on tukeutunut oikeuskäytäntöön, jota ei voida soveltaa kansalaisaloitemekanismiin, ja toisaalta, ettei se ole esittänyt mitään kriteeriä, jonka perusteella ”ilmeiset” virheet ja virheet, jotka eivät ole ilmeisiä, voitaisiin erottaa toisistaan.
- 85 Valittajat väittävät erityisesti, että unionin yleinen tuomioistuin on katsonut virheellisesti, että komissiolla on eurooppalaisen kansalaisaloitteen johdosta tiedonannon antaessaan sellainen laaja harkintavalta, joka on rinnastettavissa harkintavaltaan, joka sillä on sosioekonomisen politiikan alalla. He toteavat lisäksi, että unionin yleinen tuomioistuin ei ole esittänyt perusteluja sille, että se on tukeutunut analogisesti 14.7.2005 annettuun tuomioon Rica Foods v. komissio (C-40/03 P, EU:C:2005:455), jota ei kuitenkaan voida soveltaa kansalaisaloitemekanismiin.
- 86 Komissio pitää kolmatta valitusperustetta perusteettomana.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

- 87 Unionin yleinen tuomioistuin on todennut valituksenalaisen tuomion 169 kohdassa, että komissiolla on lainsäädäntöaloitevaltaansa käyttäessään oltava laaja harkintavalta, koska sen on SEU 17 artiklan 1 kohdan mukaan sitä käyttäessään ajettava unionin yleistä etua, ja se saattaa joutua vaikeisiin valintoihin erilaisten intressien välillä. Niinpä se on katsonut tuomionsa 170 kohdassa, että riidanalaiseen tiedonantoon oli kohdistettava suppeaa tuomioistuinvalvontaa.
- 88 Kuten ensimmäisen valitusperusteen tutkimisen yhteydessä korostettiin, komission päätös olla toteuttamatta toimia sellaisen eurooppalaisen kansalaisaloitteen johdosta, joka on rekisteröity ja joka on saanut vaaditun tuen, kuuluu SEU 17 artiklassa vahvistetun kyseisellä toimielimellä olevan lainsäädäntöaloitevallan käyttöön.
- 89 Koska komissiolla on – kuten unionin yleinen tuomioistuin on perustellusti korostanut valituksenalaisen tuomion 169 kohdassa – tätä valtaa käyttäessään laaja harkintavalta, unionin yleinen tuomioistuin on todennut tuomionsa 170 kohdassa niin ikään perustellusti, että riidanalaiseen tiedonantoon kohdistettiin suppeaa tuomioistuinvalvontaa eikä kattavaa valvontaa, kuten valittajat ovat esittäneet.
- 90 Tässä yhteydessä on lisäksi täsmennettävä, että vaikka onkin totta, kuten komissio on korostanut, että unionin tuomioistuin on todennut 9.12.2014 antamassaan tuomiossa Schönberger v. parlamentti (C-261/13 P, EU:C:2014:2423, 24 kohta), että parlamentin päätös toimenpiteistä, joihin oli ryhdyttävä SEUT 227 artiklassa mainitut edellytykset täyttävän vetoomuksen johdosta, jää unionin tuomioistuinten harjoittaman valvonnan ulkopuolelle, asetuksen N:o 211/2011 10 artiklan 1 kohdan c alakohtaan perustuva komission tiedonanto eroaa tällaisesta päätöksestä monessa suhteessa.
- 91 Toisin kuin tällaiseen vetoomukseen, asetuksen N:o 211/2011 4 artiklan 2 kohdan perusteella rekisteröityyn eurooppalaiseen kansalaisaloitteeseen sovelletaan nimittäin kyseisen asetuksen nojalla tiukkoja edellytyksiä ja tarkkoja menettelyllisiä takeita. Lisäksi on niin, että kun edellisessä kohdassa tarkoitettuna parlamentin päätös kuuluu ”poliittisluonteisen” harkintavallan piiriin (tuomio 9.12.2014, Schönberger v. parlamentti, C-261/13 P, EU:C:2014:2423, 24 kohta), kyseisen asetuksen 10 artiklan 1 kohdan c alakohdasta ilmenee, että komissio on velvollinen antamaan tiedonannon, jossa

esitetään sen niin oikeudelliset kuin poliittisetkin päätelmät kyseessä olevasta eurooppalaisesta kansalaisaloitteesta sekä toimet, jotka komissio aikoo toteuttaa, ja sen perustelut näiden toimien toteuttamiselle, tai jos se ei aio toteuttaa toimia, niistä pidättymiselle.

- 92 Tällaisilla vaatimuksilla on tarkoitus paitsi tiedottaa selkeästi, ymmärrettävästi ja seikkaperäisesti eurooppalaisen kansalaisaloitteen järjestäjille komission kannasta heidän aloitteeseensa myös antaa unionin tuomioistuimille mahdollisuus valvoa asetuksen N:o 211/2011 10 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisesti annettuja komission tiedonantoja.
- 93 Tämän valvonnan laajuudesta unionin yleinen tuomioistuin on todennut valituksenalaisen tuomion 170 kohdassa, että kyseisellä valvonnalla on tähdittävä riidanalaisen tiedonannon perustelujen riittävyden arvioinnin lisäksi selvittämään muun muassa, rasittaako kyseistä tiedonantoa ilmeinen arviointivirhe.
- 94 Tältä osin on muistutettava yhtäältä, että perusteluvollisuutta on sovellettava lähtökohtaisesti kaikkiin unionin toimiin, joilla on oikeusvaikutuksia (ks. vastaavasti tuomio 25.10.2017, komissio v. neuvosto (CMR-15), C-687/15, EU:C:2017:803, 52 kohta). Perusteluista on selkeästi ja yksiselitteisesti ilmeistä toimen antaneen toimielimen päättely siten, että yhtäältä niille, joita toimi koskee, selviävät sen syyt, jotta ne voivat puolustaa oikeuksiaan, ja että toisaalta unionin tuomioistuimet voivat valvoa kyseisen toimen laillisuutta (ks. vastaavasti tuomio 12.9.2017, Anagnostakis v. komissio, C-589/15 P, EU:C:2017:663, 28 kohta).
- 95 Toisaalta on katsottava, että silloin, kun unionin toimielimillä on – kuten komissiolla nyt käsiteltävässä asiassa – laaja harkintavaltaa, ja erityisesti silloin, kun ne joutuvat tekemään luonteeltaan muiden muassa poliittisia valintoja ja suorittamaan monitahoisia arviointoja, harkintavallan käytön taustalla olevien arviointien tuomioistuinvalvonnassa on tarkastettava, ettei niissä ole ilmeisiä virheitä (ks. vastaavasti tuomio 6.9.2017, Slovakia ja Unkari v. neuvosto, C-643/15 ja C-647/15, EU:C:2017:631, 123 ja 124 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 96 Näin ollen unionin yleinen tuomioistuin ei ole tehnyt oikeudellista virhettä katsoessaan valituksenalaisen tuomion 169 ja 170 kohdassa, että riidanalainen tiedonanto kuuluu komission laajan harkintavallan käyttöön ja että siihen on siis kohdistettava suppeaa tuomioistuinvalvontaa, jonka tarkoituksena on tarkastaa muun muassa, että tiedonannon perustelut ovat riittävät ja ettei siinä ole ilmeisiä arviointivirheitä.
- 97 Tästä seuraa, että kolmas valitusperuste on hylättävä perusteettomana.

Neljäs valitusperuste

Asianosaisten lausumat

- 98 Valittajat väittävät neljännessä valitusperusteessaan, että unionin yleinen tuomioistuin on yhtäältä tehnyt oikeudellisia virheitä valvoessaan komission harkintavaltaa suppeasti ja toisaalta valvoessaan riidanalaista tiedonantoa puutteellisesti.
- 99 Tarkemmin sanottuna valittajat väittävät, että unionin yleinen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 159–165 kohdassa yksilöinyt väitetyt arviointivirheet ja rajoittanut tuomion 166–177 kohdassa valvontansa tällaisten virheiden ilmeisyyden selvittämiseen. Valittajien mielestä valituksenalaisen tuomion 172–183 kohdasta kuitenkin ilmenee, että unionin yleinen tuomioistuin on soveltanut tällaista valvontaa vain joihinkin väitetyistä arviointivirheistä.

- 100 He väittävät tältä osin ensinnäkin, että unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen yhtäältä, kun se on jättänyt toteamatta, että 18.10.2011 annetussa tuomiossa *Brüstle* (C-34/10, EU:C:2011:669) esitetyn kiellon patentoida keksintöjä, jotka edellyttävät ihmisalkioiden tuhoamista, ja tällaisia keksintöjä koskevan tutkimuksen rahoituksen välillä on epäjohtonmukaisuus, ja toisaalta, kun se ei ole päätellyt mainitusta tuomiosta, että ihmisalkiota voidaan pitää ihmisenä. Heidän mielestään mainitun tuomion 33 ja 34 kohdassa vahvistetaan ihmisarvo oikeusperiaatteeksi, jolla on etusija suhteessa patenttioikeuteen ja joka on myös ”otettava huomioon arvioitaessa unionin taloudellista ja rahoituksellista osallistumista ihmisalkioiden tuhoamiseen”.
- 101 Toiseksi valittajat katsovat, että unionin yleinen tuomioistuin on jättänyt toteamatta, että komissiolla oli velvollisuus esittää etukäteen ihmisalkion oikeudellinen asema tasapainon etsimiseksi ihmisalkion kantasolututkimuksen intressin ja ihmisalkion arvokkuuden välillä. Valittajien mielestä se, että komissio olisi tunnustanut alkion ihmisarvon, ei olisi mahdollistanut sille tasapainon etsimistä ihmisarvon ja kaiken sen kanssa kilpailevan yhteiskunnallisen intressin välillä, sillä jo ihmisarvon käsite on esteenä tällaiselle punninnalle.
- 102 Kolmanneksi valittajat toteavat ihmisalkion kantasolututkimuksesta, että väite, jonka mukaan ”kolmoisluokitusta” koskeva järjestelmä on eettisesti asianmukainen kriteeri tutkimushankkeiden arvioinnissa, on ilmeisen virheellinen siltä osin kuin tällainen järjestelmä ei estä laittomien tutkimushankkeiden rahoitusta ja se jopa kannustaa jäsenvaltioita lieventämään eettisiä normejaan. He väittävät, että unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 176 kohdassa esittämä toteamus, jonka mukaan komission eettisessä lähestymistavassa, joka poikkeaa riidanalaisen kansalaisaloitteen eettisestä lähestymistavasta, ei ole ilmeistä arviointivirhettä, merkitsee oikeudellista virhettä. Valittajien mielestä unionin yleisen tuomioistuimen tehtävänä ei ole määrittää keskenään kilpailevien yhteiskunnallis-eettisten etujen ansioita, koska tällainen toteamus on luonteeltaan poliittinen eikä oikeudellinen. Valittajat lisäävät, että unionin yleisen tuomioistuimen suorittama valvonta on puutteellinen, koska se ei ole tutkinut kaikkia väitettyjä arviointivirheitä. He väittävät tältä osin, ettei unionin yleinen tuomioistuin ole tutkinut komission ”kolmoisluokitusta” koskevasta järjestelmästä esittämien väitteiden ilmeistä virheellisyyttä eikä myöskään esittänyt tällaisista väitteistä lisähuomautuksia.
- 103 Neljänneksi valittajat toteavat, että on ilmeisen paradoksaalista väittää, että unionin talousarviosta rahoitettavien aborttipalvelujen tarjoaminen vähentää abortteja, esittämättä tästä mitään näyttöä.
- 104 Viidenneksi valittajat väittävät, että unionin yleinen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 164 kohdassa vääristellyt heidän argumenttejaan siltä osin kuin nämä koskivat todellisuudessa sitä, että komissio oli virheellisesti pitänyt sitoumuksia, jotka on tehty ”vuosituhannen kehitystavoitteiden” (MDG) sekä kansainvälisen väestö- ja kehityskonferenssin (ICPD) toimintaohjelman yhteydessä, sitovina oikeudellisina velvoitteina.
- 105 Komission mielestä neljäs valitusperuste on hylättävä perusteettomana.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

- 106 Ensinnäkin on hylättävä valittajien argumentti, jonka mukaan unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt virheen todetessaan valituksenalaisen tuomion 173–175 kohdassa, että kysymys siitä, voidaanko ihmisalkioiden käyttöä edellyttävää tieteellistä tutkimusta rahoittaa unionin varoista, on selvästi erillinen siitä kysymyksestä, joka johti 18.10.2011 annettuun tuomioon *Brüstle* (C-34/10, EU:C:2011:669).
- 107 Kuten mainitun tuomion 40 kohdasta ilmenee, unionin tuomioistuin on nimittäin todennut, että bioteknologian keksintöjen oikeudellisesta suojasta 6.7.1998 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/44/EY (EYVL 1998, L 213, s. 13), jonka tulkinnasta kyseisessä tuomiossa on

kyse, tarkoituksena ei ole säännellä ihmisalkioiden käyttöä tieteellisen tutkimuksen yhteydessä vaan direktiivin kohteena on vain bioteknologian keksintöjen patentoitavuus (ks. myös vastaavasti tuomio 18.12.2014, *International Stem Cell*, C-364/13, EU:C:2014:2451, 22 kohta). Kyseinen 18.10.2011 annettu tuomio *Brüstle* (C-34/10, EU:C:2011:669) ei myöskään sisällä mitään unionin tuomioistuimen arviointia, jonka mukaan unioni ei missään tapauksessa voisi rahoittaa ihmisalkioiden käyttöön turvautuvia tieteellisiä tutkimuksia.

- 108 On siis katsottava, että koska kyseinen argumentti perustuu 18.10.2011 annetun tuomion *Brüstle* (C-34/10, EU:C:2011:669) virheelliseen tulkintaan, unionin yleinen tuomioistuin ei ole tehnyt oikeudellista virhettä todetessaan, että valittajat eivät voi vedota kyseiseen tuomioon osoittaakseen, että komission lähestymistapa, joka koskee ihmisalkioiden käyttöä tieteellisissä tutkimuksissa, on epä johdonmukainen.
- 109 Toiseksi valittajien argumentti, joka koskee velvollisuutta selventää ihmisalkion oikeudellista asemaa, kohdistuu – kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 136 kohdassa – valituksenalaisen tuomion 156 kohtaan, joka koskee unionin yleisessä tuomioistuimessa esitettyä neljättä kanneperustetta, jonka mukaan komissio ei ole noudattanut perusteluvelvollisuuttaan.
- 110 Tässä tilanteessa ja sen lisäksi, että mainitulla argumentilla vain toistetaan argumentti, joka esitettiin unionin yleisessä tuomioistuimessa pidetyn menettelyn yhteydessä riidanalaista tiedonantoa vastaan, kyseinen argumentti ei voi tehokkaasti tukea neljättä valitusperustetta, jonka mukaan unionin yleinen tuomioistuin ei ole todennut väitettyjä komission kyseisessä tiedonannossa tekemiä ilmeisiä arviointivirheitä.
- 111 Kolmanneksi ihmisalkion kantasolututkimusta koskevista argumenteista, joiden mukaan unionin yleinen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 176 ja 177 kohdassa määrittänyt keskenään kilpailevien yhteiskunnallis-eettisten etujen ansiot, on todettava, että argumentit perustuvat valituksenalaisen tuomion virheelliseen tulkintaan.
- 112 Valituksenalaisen tuomion 176 kohdasta nimittäin ilmenee, että unionin yleinen tuomioistuin on esittänyt yhtäältä riidanalaisessa kansalaisaloitteessa seuratun ja toisaalta komission seuraaman eettisen lähestymistavan ihmisalkion kantasolututkimukseen. Sen mielestä kyseisen toimielimen lähestymistavassa ei ole ilmeistä arviointivirhettä. Lisäksi se on tuomionsa 177 kohdassa hylännyt valittajien argumentin, jonka mukaan ihmisalkion kantasolututkimukselle on vaihtoehtoisia ratkaisuja, jotka tekevät kyseisen tutkimuksen tarpeettomaksi, koska sen mielestä argumenttia ei ollut esitetty riittävän seikkaperäisesti.
- 113 Näin tehdessään unionin yleinen tuomioistuin ei ole millään tavoin tutkinut kunkin keskenään kilpailevan yhteiskunnallis-eettisen lähestymistavan ansioita. Se on nimittäin vain selvittänyt, onko komissio tehnyt ilmeisen arviointivirheen valitessaan lähestymistavan, jonka se päätti omaksua.
- 114 Tästä seuraa, että valittajien argumentit ihmisalkion kantasolututkimuksesta on hylättävä perusteettomina.
- 115 Neljänneksi argumentista, jossa väitetään, että unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt virheen valituksenalaisen tuomion 179 ja 180 kohdassa, joiden mukaan unionin talousarviosta rahoitettavien aborttipalvelujen tarjoaminen vähentää abortteja, on todettava, että se perustuu valituksenalaisen tuomion virheelliseen tulkintaan.
- 116 Valituksenalaisen tuomion 180 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin on nimittäin todennut perustellusti, että komissio oli riidanalaisessa tiedonannossa Maailman terveysjärjestön julkaisuun tukeutuen vedonnut siihen, että muiden muassa aborttiin liittyvien terveydenhoitopalvelujen turvallisuuden parantaminen osaltaan vähentää äitiyskuolleisuutta ja äitiyteen liittyviä sairauksia, joiden systä yhtenä on vaarallisissa oloissa tehtyjen aborttien käytäntö.

- 117 Niinpä unionin yleinen tuomioistuin on katsonut perustellusti, ettei komissio ollut tehnyt mitään ilmeistä arviointivirhettä katsoessaan, että se, että unioni rahoittaa turvallisia ja tehokkaita terveydenhoitopalveluja, erityisesti aborttien osalta, myötävaikuttaa vaarallisissa oloissa tehtyjen aborttien määrän vähentymiseen ja siis äitiyskuolleisuuden ja äitiyteen liittyvien sairauksien riskin pienenemiseen. Tästä seuraa, että valittajien argumentti on hylättävä selvästi perusteettomana.
- 118 Viidenneksi argumentista, jonka mukaan valituksenalaisen tuomion 164 kohdassa esitettyä valittajien argumentaatiota vuosituhannen kehitystavoitteista sekä kansainvälisen väestö- ja kehityskonferenssin toimintaohjelmasta on vääristelty, on riittävää todeta, että – kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 146 kohdassa – kyseinen argumentti ei missään tapauksessa voi menestyä, koska riidanalaisessa tiedonannossa ei väitetä, että vuosituhannen kehitystavoitteet sekä kansainvälisen väestö- ja kehityskonferenssin toimintaohjelma sisältäisivät sitovia oikeudellisia velvoitteita.
- 119 Kaikesta edellä esitetystä ilmenee, että neljäs valitusperuste on hylättävä.

Viides valitusperuste

Asianosaisten lausumat

- 120 Viidennessä valitusperusteessaan valittajat väittävät, että unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen todetessaan valituksenalaisen tuomion 156 kohdassa, ettei ihmisalkion oikeudellisen aseman selkeyttäminen ollut tarpeen niiden kolmen ehdotuksen hylkäämiseksi, jotka riidanalaisessa kansalaisaloitteessa oli tehty voimassa olevien tai suunniteltujen unionin säädösten muuttamiseksi. Riidanalaisen kansalaisaloitteen tavoitteena ei ole vain kolmen komissiolle ehdotetun toimenpiteen toteuttaminen vaan pääasiallisesti jokaisen ihmisen arvokkuuden, elämisen oikeuden ja eheyden suojeleminen hedelmöityksestä alkaen. Valittajat katsovat, että komissiolla oli velvollisuus tehdä yhteistyötä riidanalaisen kansalaisaloitteen järjestäjien kanssa ja tehdä ehdotus lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi kyseisen aloitteen johdosta. Unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen, kun se ei ole ottanut huomioon kyseisen aloitteen erityistä aihetta katsoessaan, ettei komissiolla ollut velvollisuutta toteuttaa toimia aloitteen johdosta.
- 121 Komission mielestä viides valitusperuste on hylättävä.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

- 122 Viidennessä valitusperusteessaan valittajat väittävät pääasiallisesti, että unionin yleinen tuomioistuin on katsonut valituksenalaisen tuomion 156 kohdassa virheellisesti, että komissiolla oli oikeus ymmärtää riidanalainen kansalaisaloite siten, että sillä pyrittiin ainoastaan siihen, että kyseinen toimielin tekisi kyseisessä eurooppalaisessa kansalaisaloitteessa kuvatut kolme lainsäädäntöehdotusta, eikä myös ihmisalkion oikeudellisen aseman määrittelemiseen tai selkeyttämiseen.
- 123 Tältä osin asetuksen N:o 211/2011 4 artiklan 1 kohdasta ilmenee, että eurooppalaisen kansalaisaloitteen järjestäjien on aloitteen rekisteröimiseksi toimitettava asetuksen liitteessä II esitetyt tiedot. Tässä liitteessä lueteltujen vaatimusten joukossa ovat ehdotetun eurooppalaisen kansalaisaloitteen nimi, kyseisen aloitteen aihe, aloitteen tavoitteiden kuvaus sekä perussopimusten määräykset, joita ehdotetun toimen järjestäjät pitävät asiaan kuuluvina. Lisäksi järjestäjät voivat liittää rekisteröintipyyntönsä tarkempia tietoja aloitteen aiheesta, tavoitteista ja taustasta tai esittää luonnoksen säädökseksi.

- 124 Nyt käsiteltävässä asiassa valituksenalaisen tuomion 2–4 kohdasta ilmenee, että komission eurooppalaisten kansalaisaloitteiden rekisteröimistä varten verkossa tarjoamaan sähköiseen rekisteriin sisältyvien tietojen mukaan ensinnäkin riidanalaisen kansalaisaloitteen aiheena oli jokaisen ihmisen arvokkuuden, elämisen oikeuden ja eheyden suojeleminen hedelmöityksestä alkaen unionin toimivallan alueilla, joissa tällainen suojeleminen on erityisen tärkeää.
- 125 Toiseksi kyseisen eurooppalaisen kansalaisaloitteen tavoitteena oli suojella ihmisalkion arvokkuutta ja eheyttä 18.10.2011 annetun tuomion Brüstle (C-34/10, EU:C:2011:669) seurauksena; järjestäjien mukaan tässä tuomiossa ihmisalkio määritetään ihmisen kehityksen alkupisteeksi. Järjestäjät totesivat tässä yhteydessä, että varmistaakseen toimivaltansa käytön yhdenmukaisuuden unionin tulisi kieltää sellainen toiminta, joka edellyttää ihmisalkioiden tuhoamista, erityisesti tutkimuksen, kehitysavun ja yleisen terveydenhuollon piirissä, ja lopettaa tällaisen toiminnan rahoitus.
- 126 Kolmanneksi järjestäjät viittasivat asiaan kuuluvina perussopimusten määräyksinä SEU 2 ja SEU 17 artiklaan, SEUT 4 artiklan 3 ja 4 kohtaan sekä SEUT 168, SEUT 180, SEUT 182, SEUT 209, SEUT 210 ja SEUT 322 artiklaan.
- 127 Riidanalaisen kansalaisaloitteen järjestäjät olivat liittäneet rekisteröintipyyntöonsä kolme ehdotusta voimassa olevien tai suunniteltujen unionin säädösten muuttamiseksi.
- 128 Tarkemmin sanottuna – kuten tämän tuomion 14 kohdassa palautettiin mieleen – järjestäjät pyysivät ensinnäkin, että unionin talousarvioon sovellettavaan varainhoitoasetukseen sisällytettäisiin säännös, jonka mukaan unioni ei saa rahoittaa toimintaa, joka sisältää tai edellyttää ihmisalkioiden tuhoamista; toiseksi, että tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelmasta annettavaa unionin asetusta koskevaan ehdotukseen lisättäisiin säännös, jonka mukaan kyseisestä puiteohjelmasta ei anneta mitään rahoitusta tutkimukselle, jossa tuhotaan ihmisalkioita muun muassa kantasolujen hankkimista varten, ja tutkimukselle, johon liittyy myöhemmissä vaiheissa ihmisalkion kantasolujen käyttöä kantasolujen hankkimiseksi, ja kolmanneksi, että kehitysyhteistyön rahoitusvälineen perustamisesta annettuun unionin säännöstöön lisättäisiin säännös, jossa säädettäisiin pääasiallisesti, että unionin rahoitusapua ei saa käyttää suoraan tai epäsuorasti abortin rahoittamiseen.
- 129 Edellä esitetystä seuraa, että unionin yleinen tuomioistuin on katsonut valituksenalaisen tuomion 156 kohdassa perustellusti, että riidanalaisen kansalaisaloitteen tavoitteena oli kehottaa komissiota tekemään kolme lainsäädäntöehdotusta sellaisten voimassa olevien tai suunniteltujen unionin säädösten muuttamiseksi, jotka koskevat unionin talousarviota, tutkimusta ja innovointia sekä kehitysyhteistyötä, eikä se, että tehtäisiin myös ehdotus ihmisalkion oikeudellisen aseman määrittämiseksi tai selkeyttämiseksi.
- 130 Näin ollen viides valitusperuste ja siis valitus on hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

- 131 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 184 artiklan 2 kohdassa määrätään, että jos valitus on perusteeton, unionin tuomioistuin tekee ratkaisun oikeudenkäyntikuluista.
- 132 Saman työjärjestyksen 138 artiklan, jota sen 184 artiklan 1 kohdan nojalla sovelletaan valituksen käsittelyyn, 1 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut.
- 133 Koska komissio on vaatinut valittajien velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja valittajat ovat hävinneet asian, heidän on vastattava omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja heidät on velvoitettava korvaamaan komission oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (suuri jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) **Valitus hylätään.**
- 2) **Patrick Grégor Puppink, Filippo Vari, Jakub Baltroszewicz, Manfred Liebner, Josephine Quintavalle, Edith Frivaldszky ja Alicia Latorre Canizares vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja heidät veloitetaan korvaamaan Euroopan komission oikeudenkäyntikulut.**

Allekirjoitukset